

PROGRAM CERTIFIKACIJE OPŠTINA SA POVOLJNOM POSLOVNOM KLIMOM

Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) i Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza (SIEPA) sarađuju sa važnim akterima na nacionalnom nivou i opštinama na izradi i uvođenju programa sertifikacije za opštine sa povoljnom poslovnom klimom. Program sertifikacije ima za cilj da poboljša saradnju svih onih aktera koji su uključeni u proces privlačenja i realizacije stranih investicija kao i da promovise standarde koji stvaraju povoljnu poslovnu klimu. Ovaj program će omogućiti opštinama da kroz sertifikat potvrde potencijalnim investitorima da obezbeđuju konkurentno poslovno okruženje koje pogoduje razvoju postojećih preduzeća i privlači nove domaće i strane investitore.

SERTIFIKACIJA OPŠTINA SA POVOLJNOM POSLOVNOM KLIMOM Cilj

Da opštine steknu uvid – Kako nam ide u pokušajima da privučemo privrednike?

Da poslovna zajednica stekne uvid – U kojim opštinama može da se razvije posao? Kakav je kvalitet usluga koje pružaju?

Program sertifikacije je **instrument koji omogućava ocenu kvaliteta lokalnih zajednica** vezanih za njihove **investicione mogućnosti, inicijativa za privlačenje investicija**, i kontinuirane **programe podrške biznis sektoru** koje opštine pružaju.

Realizacijom programa sertifikacije ostvaruju se sledeći specifični ciljevi:

- 1) jačanje kapaciteta opština za privlačenje investicija
- 2) obezbeđivanje stabilnog i merljivog poslovnog okruženja
- 3) utvrđivanje primera najbolje prakse
- 4) "korak po korak" vodič ka daljim poboljšanjima
- 5) izgradnju svesti privrednika o mogućnostima i potencijalima koje pružaju opštine
- 6) definisanje jedinstvenog i standardizovanog pristupa novim kao i postojećim firmama
- 7) uvođenje inovacija u načinu na koji se promovisu lokalni potencijali
- 8) pronalaženje konkretnih rešenja za poboljšanje poslovnog okruženja.

Program sertifikacije koji realizuje NALED, je podržan od strane Programa za Podsticaj ekonomskom razvoju opština (MEGA) koji finansira USAID a sprovodi The Urban Institute.

Partneri NALEDa na programu sertifikacije su i sledeće institucije i organizacije:

- Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza (SIEPA)
- Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja
- Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu
- Centar za napredne ekonomske studije
- Centar za slobodno tržište
- Centar za liberalno-demokratske studije
- Američka privredna komora
- Alternativna akademska obrazovna mreža
- Stalna konferencija gradova i opština
- Opštine (Vršac, Indija, Loznica, Vranje, Kruševac, Subotica, Novi Beograd, Prokuplje, Kragujevac, Užice, Zrenjanin – spisak koji će biti proširen)

Realizacija programa sertifikacije predstavlja izazov za NALED, MEGA i partnere na programu jer zahteva pažljivo planiranje i izgradnju poverenja između različitih javnih institucija, privatnog sektora, donatorskih programa i jedinica lokalne samouprave.

Kriterijumi za procenu na kojima se zasniva sertifikacija opština obuhvata sledeće indikatore:

#	Opis kriterijuma i indikatora
1	Opština je u saradnji sa celokupnom zajednicom razvila sveobuhvatni strateški plan lokalnog razvoja (SP). - Predstavnici javnog i privatnog sektora su učestvovali u strateškom planiranju (najmanje 30% učešća privatnog sektora i nevladinih organizacija) - Opština je organizovala najmanje jednu javnu raspravu o SP - Opština je razvila plan implementacije i odredila prioritete projekte - Strateški plan usvojen od strane Skupštine opštine
2	Opština je ustanovila posebno odeljenje ili odredila osobu koja će biti zadužena za promociju lokalnog ekonomskog razvoja. <u>Odeljenje/osoba ima 70% od navedenih funkcija:</u> - Priprema promotivnog materijala - Održavanje kontakata sa potencijalnim investitorima (stranim i domaćim) - Održavanje kontakata i pružanje podrške lokalnoj poslovnoj zajednici - Saznavanje stavova poslovne zajednice - Obezbeđivanje relevantnih ekonomskih podataka potrebnih za strateško planiranje - Savetodavna funkcija – savetovanje predsednika opštine/gradonačelnika i članova skupštine - Održavanje i poboljšanje odnosa sa centralnim institucijama nadležnim za ekonomski razvoj - Razvoj i održavanje baza podataka - Priprema i nadgledanje projekata - Aktivno korišćenje engleskog jezika
3	Opština je ustanovila stalni Savetodavni odbor za ekonomska pitanja koji će davati savete opštinskim zvaničnicima vezane za pitanja i probleme poslovne zajednice koji se tiču nadležnosti lokalne samouprave - Odbor za ekonomski razvoj (savetodavni odbor) postoji - Najmanje 30% članova Odbora za ER predstavlja poslovnu zajednicu. - Sastanci Odbora za ER se održavaju najmanje jednom u tri meseca
4	Opština pruža ključne lokalne javne usluge na lako dostupnoj lokaciji i razvila je sistem za obradu zahteva privrednika za građevinsku dozvolu na jednom mestu. <u>Dostupne i tačne informacije:</u> - Opština poseduje podatke o veličini i broju parcela - Opštinska odeljenja imaju osnovne podatke o dostupnom poslovnom prostoru - Opština poseduje katalog dostupnih parcela i zemljišta, uključujući i ažurirane podatke o cenama - Opština poseduje katalog dostupnog poslovnog prostora (samo prostora za koji je opština i nadležna) - Opština poseduje katalog dostupnog poslovnog prostora (i privatnog i opštinskog) - Opština poseduje katalog ili brošuru o građevinskom/industrijskom zemljištu i može da pruži sve informacije (ponudu) u roku od 2 dana - Opština ima digitalizovane podatke o zemljištu i parcelama uključujući i sve informacije o infrastrukturi <u>Proces izdavanja građevinskih dozvola:</u> - Opština pruža pismeni opis procedura - Opština pruža paket formulara - Opština pruža informacije o proceduri i formulare na internetu - Opština pruža klijentima pomoć oko administrativnih procedura - Opština koristi sistem za praćenje dokumenata

#	Opis kriterijuma i indikatora
	- Opština pruža informacije o statusu konkretnog zahteva (preko interneta, pozivnog centra) - Opština pruža pravne savete privrednicima - Opština je odredila nekog od zaposlenih ko će pomagati klijentu tokom procesa - Opština ima funkcionalan jedinstveni šalter - Opština prati koliko vremena traje proces izdavanja građevinskih dozvola (za najmanje 80% slučajeva svih zahteva podnetih u toku godine) - Opština je razvila bržu proceduru za izdavanje građevinskih dozvola na osnovu analize "korak po korak"
5	Opština ima mogućnosti da brzo pruži tačne informacije privrednicima, i da održava bazu podataka lako dostupnu preduzećima u začetku (start-ups), onima koji žele da nastave poslovanje i da ga prošire. <u>Vrste korisnih informacija</u> - Opština koristi statističke podatke koje obezbeđuju republičke institucije (Republički zavod za statistiku, Nacionalna služba za zapošljavanje, itd.) - Opština koristi svoje sopstvene izvore informacija (istraživanja, ankete, praćenje podataka) <u>Predvidljivost troškova koji prate otvaranje firme (start-ups):</u> - Opština pruža osnovne informacije o troškovima koji prate otvaranje firme - Opština obezbeđuje dodatne informacije o komunalnim priključcima (koji se plaćaju LS – vodovod, kanalizacija, čvrsti otpad) - Opština pruža informacije o troškovima komunalnih priključaka koji nisu u nadležnosti LS (struja, telekom) - Opština pruža informacije o dostupnom poslovnom prostoru koji se izdaje (i opštinski i privatni) - Opština nudi posebne uslove za zainteresovane privrednike (poreske olakšice, period oslobođanja od poreza, itd.) <u>Lako dostupna i tačna baza podataka o firmama</u> - Opština poseduje podatke o broju firmi na svojoj teritoriji - Opština vodi evidenciju broja novootvorenih firmi (start-ups) - Opština održava bazu podataka svih firmi sa osnovnim podacima za svaku firmu - Opština ažurira (najmanje jednom u tri meseca) celokupnu bazu podataka firmi - Opština održava bazu podataka firmi i pruža statističke podatke o novootvorenim firmama, proširenom poslovanju već postojećih, povećanoj prodaji i broju zaposlenih - Baza podataka dostupna preko interneta <u>Ostale informacije dostupne privrednicima:</u> - Obaveštenja o obrazovnim programima i programima o samostalnoj delatnosti - Informacije sa finansijskog tržišta vezane za razvoj MSP - ...
6	Opština je razvila promotivni materijal (za marketing i privlačenje investicija). - Opština je ažurirala svoje brošure i promotivne letke koje sadrže osnovne podatke o ekonomskom razvoju na engleskom jeziku (ili nekim drugim stranim jezicima) - Opština poseduje katalog dostupnih parcela i zemljišta - Opština je ažurirala svoju internet prezentaciju vezanu za pitanja ekonomskog razvoja - Opština ima promotivni materijal (pripremljen s ciljem privlačenja investicija) ili neke druge gore pomenute instrumente koji opisuju konkretne investicione mogućnosti (privredne grane poput: poljoprivrede, proizvodnje hrane, turizma, transporta, itd.) - Opština je učestvovala na najmanje jednom regionalnom sajmu - Opština ima kanale kojima distribuira svoj marketinški i promotivni materijal

#	Opis kriterijuma i indikatora
	- Ostalo (otvorenost za druge vrste mehanizama – treba bliže definisati -TBD)
7	Opština je sposobna da dokumentuje svoju kreditnu sposobnost i izračuna svoj kreditni kapacitet. (obuhvatanje ovog kriterijuma će biti još jednom razmotreno)
8	Opština aktivno učestvuje u utvrđivanju potreba privrednika za radnom snagom i razvila je obrazovni kapacitet tako da omogući građanima da se prilagode zahtevima privrednika. - Opština ima statističke podatke o strukturi dela populacije koji čine nezaposleni (stepen obrazovanja i vrste veština) - Opština ima statističke podatke o strukturi dela populacije koji čine zaposleni (stepen obrazovanja i vrste veština) - Opština ima statističke podatke o broju zaposlenih po privrednim granama - Opština ima statističke podatke o mogućnostima za zaposlenje u prethodnoj godini po privrednim granama (ili za poslednjih 5 godina) - Opština sarađuje sa Nacionalnom službom za zapošljavanje - Opština pomaže privrednicima u procesu zapošljavanja radne snage - Opština je razvila i koristi upitnike za investitore i privrednike koji već imaju firmu o njihovim potrebama za radnom snagom - Opština nudi (ili pruža informacije) nezaposlenima sve potrebne programe obuke - Opština ima program obuke koji izlazi u susret potrebama privrednika - Opština je predložila izmene kurikuluma svojih srednjih škola
9	Opština razvija partnerstvo javnog i privatnog sektora, s ciljem promocije LER. - Opštinski zvaničnici redovno održavaju sastanke sa predstavnicima poslovne zajednice (najmanje jednom u 3 meseca, sa 10-50 glavnih poslodavaca) - Javni i privatni sektor zajednički rešavaju probleme i rade u korist zajedničkih interesa - Biznis centar (poslovni uslužni centar) je osnovan u opštini - Zona unapređenog poslovanja (BID) je osnovana u opštini - Biznis inkubator je osnovan u opštini - OSTALE VRSTE PARTNERSTVA JAVNOG I PRIVATNOG SEKTORA osnovane s ciljem promovisanja ER
10	Adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge <u>Infrastruktura:</u> - Opština usvaja godišnje planove infrastrukturnog razvoja - Opština sporovodi godišnje planove infrastrukturnog razvoja uzimajući u obzir potrebe privatnog sektora - Opština ima sve od srednjoročnih do dugoročnih planova infrastrukturnog razvoja - Opština sprovodi infrastrukturne projekte koji se finansiraju iz Nacionalnog investicionog plana (NIP) - Opština ima spremne podatke o infrastrukturi u industrijskim zonama - Opština nudi olakšice (period neplaćanja poreza i sl.) investitorima - Opština nudi ključ-u-ruke infrastrukturu kao deo svoje ponude industrijskog zemljišta <u>Komunalne usluge:</u> - Opština ima spremne podatke o komunalnim priključcima - Opština ima podatke o jediničnoj ceni svih komunalnih usluga - Izveštaji komunalnih preduzeća se mogu dobiti na javnim sastancima i/ili se dostavljaju medijima - Povratna informacija dobijena od privrednika se koristi za poboljšanje narednih izveštaja - Postoji politika odnosa sa javnošću ili brige o potrošačima - Postoji sistem koji reguliše odnose sa klijentima koji funkcioniše 24 sata dnevno, 7 dana u nedelji

#	Opis kriterijuma i indikatora
	- Sistem koji reguliše odnose sa klijentima (radi 24 časa dnevno, 7 dana u nedelji) je posebno osetljiv na probleme manjina, starije populacije, žena i ljudi sa posebnim potrebama - Opština je ustanovila i sprovodi politiku isključivanja/ ukidanja usluga i/ili pokretanje sudskog procesa protiv onih koji ne plaćaju komunalne usluge - Opština organizuje istraživanja mišljenja poslovnog sektora o komunalnim uslugama - Opština ima pozivni centar ili neki drugi mehanizam primanja žalbi
11	Opština je jasno definisala svoju poresku politiku i politiku naplate taksi kojima će stimulisati ekonomski razvoj <u>Opština pruža informacije o:</u> - naknadi za korišćenje građevinskog zemljišta - naknadi za uređenje građevinskog zemljišta <u>Opština obezbeđuje olakšice vezane za:</u> - naknadu za korišćenje građevinskog zemljišta - naknadu za uređenje građevinskog zemljišta
12	Opština je razvila standarde zaštite životne sredine i uključila ih u opštinske razvojne planove u skladu sa standardima Republike Srbije i direktivama EU. - Opština ima kapacitete da ocenjuje kakav uticaj razvojni projekti imaju na životnu sredinu - Opština je razvila i usvojila proceduru za nadgledanje i beleženje negativnog uticaja koje projekti imaju na životnu sredinu - Strateški plan razvoja (i svi ostali planovi razvoja) je obuhvatio i studiju o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu (SEA study).